

LAKIALOITE 40/2004 vp

Laki varallisuusverolain kumoamisesta

Eduskunnalle

Lakialoitteessa esitetään, että varallisuusverolaki vuodelta 1992 kumotaan. Varallisuusvero kohdistuu verovelvollisella verovuoden päättyessä olevaan nettovarallisuuteen. Veroa suoritetaan 0,9 prosenttia nettovarallisuuden 185 000 euroa ylittävältä osalta.

Varallisuusveron merkitys tuloverotuksen täydentäjänä on väistynyt pääomatuloverotuksen veropohjan tiivistyttyä ja kiinteistöveron tultua voimaan. Varallisuusveroa maksaa noin yksi prosentti veronmaksajista, mutta heidän omistuksessaan on merkittävästi pääomaa. Vuonna 2001 kotitalouksien yhteensä 112,5 miljardin euron verotettavasta bruttovarallisuudesta 78 prosenttia muodostui kiinteistöistä, asunto-osakkeista sekä maa- ja metsätalouden varallisuudesta. Loppuosa muodostuu pääosin arvopapereista, joista pääosa on osakkeita.

Varallisuusveron piiriin vuoden 2001 verotuksessa kuului yhteensä 38 870 (116 160 000 euroa) henkilöä, joista palkansaajia oli 11 169 (42 475 000 euroa), maatilatalouden harjoittajia 6 324 (9 781 000 euroa), liikkeen- tai ammatinharjoittajia 1 729 (20 934 000 euroa), eläkeläisiä 9 712 (32 939 000 euroa), muita luonnollisia henkilöitä 8 799 (24 187 000 euroa) ja kuolinpesiä 1 137 (3 844 000 euroa). Varallisuusveron tuotto oli valtiolle kaikkiaan vain 116 miljoonaa euroa, joten vaikutuksen kompensointia ei ole tarpeen erikseen osoittaa, koska hallitus arvioi osinkoverotuksen tuottavan 130—180 miljoonan euron verran lisätuloja valtiolle.

Varallisuusvero kohdistuu samalla tavalla tuottavaan ja tuottamattomaan omaisuuteen.

Kaikilla varallisuusverovelvollisilla ei kuitenkaan ole korkeita tuloja. Varallisuusveron ja tuloveron yhteismäärän ns. kattosäännöstä huolimatta vähätuottoisiin osakkeisiin kohdistuvan tuloveron ja varallisuusveron yhteismäärä voi ylittää 100 prosenttia osinkotulosta, jos verovelvollisella on muita tuloja siten, että verovelvollisen kaikkien verojen osuus kaikkien tulojen yhteismäärästä jää alle 70 prosentin. Verovelvollisen rahojen pitäisi riittää verojen maksamiseen, ettei omaisuudesta pitäisi luopua varallisuusveron vuoksi. Ei tuloveroakaan kerätä, ellei ole tuloja.

Kun verotusta pohtinut selvitysmies Arvelan työryhmä esitti paluuta osinkojen täydelliseen kaksinkertaiseen verotukseen, niin se päättyi samalla esittämään varallisuusverosta luopumista. Varallisuusveron korvaamiseksi työryhmä päätyi esittämään korotusta kiinteistöveroon, jolloin veron perusteena ei olisi asuminen, vaan kiinteistön sijainti. Kiinteistöveron tuotolla olisi merkitystä myös kuntien rahoitusosuuden kannalta.

Varallisuusveron rakenteelliset ongelmat liittyvät veropohjan aukollisuuteen ja varojen epäyhtenäiseen arvostukseen, mikä on ongelmallista myös verotuksen neutraalisuusvaatimuksen kannalta ja kannustaa verosuunnitteluun. Tästä tyypillinen esimerkki on laajasti esiintyvä kororahastojen rahasto-osuuksien realisointi juuri ennen vuodenvaihdetta. Useimmiten talletukset, joihin rahasto-osuuksista realisoidut varat voidaan sijoittaa, ovat pitkälti vapaita varallisuusverosta. Veropohjan laajentaminen sijoituskoh-

teiden tasa-arvoisuuden vuoksi koskemaan esimerkiksi pankkitalletuksia, ei ole tarkoituksenmukaista, koska varallisuusveron yhteisvaikutus korkotulon lähdeveron kanssa voisi ylittää saadun korkotulon. Arvelan työryhmän muistiossa esitetäänkin vakava vaatimus siitä, että varsinkin vapaaehtoisten eläkevakuutusten ja sijoitusrahastosijoitusten välillä olisi tarpeen saavuttaa neutraalioteetti varallisuusverotuksessa.

OECD-maista varallisuusveroa peritään Suomen lisäksi vain Espanjassa, Luxemburgissa, Ranskassa, Ruotsissa, Norjassa, Islannissa ja Sveitsissä. Virta vie varallisuusverosta väistymisen suuntaan, minkä päätöksen ovat tehneet Itävalta, Tanska ja Saksa. Saksassa varallisuusverosta luovuttiin, kun perustuslakituomioistuin totesi sen kohtelevan verovelvollisia epätasa-arvoisesti riippuen siitä, minkälaista varallisuutta nämä omistavat. Norjassa on esitetty varallisuusveron puolittamista. Ruotsissa on myös esitetty tästä mennyttä maailmaa edustavan kateusveron poistamista. Verotuksen rakennetta tulisi muuttaa paremmin verokilpailun haasteita vastaavaksi, ja sen tulisi vastata muita OECD-maita.

Vanhasen hallituksen yritysverouudistuksen pohjana oleva, jaetun voiton osittaiseen kaksinkertaiseen verotukseen perustuva osinkovero lisää painetta varallisuusveron poistamiseen. Osinkojen verotuksen kiristyessä varallisuusveron tuoma lisärasitus korostuu erityisesti pidät-

tyväistä osingonjakopolitiikkaa noudattavien yhtiöiden osakkeiden kohdalla. Ehdotuksen mukaan osinkojen kokonaisverorasitus nousee nykyisestä 31 prosentista 47,6 prosenttiin. Heikohkon talouskasvun oloissa on esitetty vaatimuksia investointien lisäämisestä osingonjaon kasvattamisen sijasta.

Ennakkotietojen mukaan yritysverouudistuksessa ollaan romuttamassa ajatus kotimaisen omistamisen kilpailukyvyistä, mikä on nykyisen järjestelmän erinomainen ominaisuus. Suomen Pankin vs. pääjohtaja Matti Louekoski on julkisuudessa tukenut ajatusta varallisuusveron poistamisesta, jotta teknologiainvestoinnit suuntautuisivat jatkossakin Suomeen. Pääomatulojen veronkiristykset tulevat voimaan koko ankaruudessaan ensi vuoden alusta lukien, ja siksi helpotuksetkin olisi syytä käsitellä samanaikaisesti. Varallisuusveron poistaminen olisi myönteinen signaali valtiovallan puolelta perheille ja yksityishenkilöille kotimaisen omistuksen puolesta.

Tässä lakialoitteessa esitetään, että kumotaan varallisuusverolaki vuodelta 1992. Sen hyväksyminen edellyttää, että vastaavat muutokset tehdään myös muihin lakeihin, missä varallisuusveroon viitataan.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

varallisuusverolain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 30 päivänä joulukuuta annettu varallisuusverolaki (1537/1992).

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2005.

Helsingissä 1 päivänä huhtikuuta 2004

Juhani Sjöblom /kok